

Verbraucherzentrale Südtirol
Centro Tutela Consumatori Utenti

*Die Stimme der VerbraucherInnen
La voce dei consumatori*

Centro Tutela Consumatori Utenti

Via Dodiciville 2

39100 Bolzano

Tel. 0471 975597

info@verbraucherzentrale.it

Telegram cunsumadëures setëmbër/otober 2019

Newsletter

Wenn Sie im KonsumentInnenschutz auf dem Laufenden sein wollen, abonnieren Sie kostenlos das Verbrauchertelegramm als Newsletter.

Vire bun - bëre ega: ega de spina

Edema d'aziun: dai 21 ai 27 d'otober dl 2019 / Edema de preparaziun: dai 14 ai 20 d'otober

L'Uniun dles families dl Südtirol (KFS - Katholischer Familienverband Südtirol) y la Zentrala di Consumadus dl Südtirol (ZCS) informëia sön le tema dl'ega. Sëise interessá? Spo jide sot a <https://www.familienverband.it/> y metede ite Osta misciun e-mail tl distributur dl'aziun "Gutes Leben – Wasser trinken" y i ciararëis informaziuns debann. I Ves dun ion le bëgnodü ince en sabeda, ai 26 d'otober danmisdé sön le Kornplatz a Balsan olache i podëis ciarcé ega.

Valch de morvëia

Vigni ann vëgnel boiü tla Talia 206 litri d'ega minerala a porsona y por chësc vëgnel implí incër 8 miliarg de bozes de plastica. Por ci che reverda le consum de ega fora de boza é la Talia al secundo post, do dal Messico. Le 59% dles porsones dl Südtirol (sura i 11 agn) á dé dant da bëre vigni de plü co mez liter de ega minerala. Y chësc ince sce la cualité dl'ega da bëre é dër bona.

... mo ara nen vá de chësc:

Tratan l'edema d'aziun renunziëia la familia a ega minerala, limonades, café, têt, boandes alcoliches y i.i. y bër por n'edema alalungia poscibilmënter ma ega de spina! Da gosté pón fá n'ezeziun!

Le consum de boandes vëgn scrit sò chiló sön chësta cherta. Mo nia ma tratan l'edema d'aziun. Ara se trata da fá n confrunt y porchël vëgnel naota documenté le consum de boandes tratan n'edema "mesanamënter normala" y plü avisa tl'edema de preparaziun dai 14 ai 20 d'otober.

Sce chësc ess da n'ester nia poscibl pón fá l'edema de confrunt ince do l'edema d'aziun. Daite él da scrí sò sön la corona a man ciampa les boandes dl'edema de preparaziun, tla corona a man dërta le consum de boandes tratan l'edema d'aziun - madër fá na riga pro copa o gote (na boza da 0,5 litri = 2 goti).

Sostëgn dla Provinzia por le ressanamënt de amiant

Dal 2 de setëmbër pón fá domanda de contribut

Che che lascia fá n ressanamënt de amiant tla ciasa d'abitaziun pó fá domanda de contribut provincial tla mosöra dl 70% di cosc reconesciüs dai 2 de setëmbër ai 2 de dezëmbër.

Al vëgn indò daurí i termins por la domanda de ressanamënt de amiant te ciasas d'abitaziun. Dai 2 de setëmbër ai 2 de dezëmbër 2019 pón indò presenté domanda tl ofize provincial competënt (Ofize technich dl frabiché alisiré) por ciagé n contribut dala Provinzia por tó y jí y desmandré l'amiant da ciasas d'abitaziun y da frabicac che toca lapró.

Por ciagé le contribut tla mosöra dl 70% dles spëises ametüdes mëssel ti gní mené la domanda al ofize provincial denanco avèi albü les spëises cun lapró le preventif di cosc detaié. Al vëgn conzedü n contribut cina a n import mascimal de 10.000 euro. I formulars por fá domanda pó gní descíariá dala plata internet dla Provinzia.

Impede le contribut provincial pón damané na detraziun fiscala tla mosöra dl 50% di cosc. De plü details é da ciagé sön la plata d'informaziun dla Zentrala di Consumadus "Förderungen im Baubereich" y tl sföi "Steuerleitfaden der Verbraucherzentrale".

Classifica dles barches da crujada 2019 fata dal Nabu: Emisciuns di giganc di ozeans "daldöt nia conformes ai tēmps y irresponsables"

Tres de plü porsones dl Südtirol se vega na crujada. Nia ma la navigaziun zivila che á de gran consequēnzes nagatives sön le clima mo ince l'industria dles crujades, che é n setur che crēsc dēr dassēnn, vëgn tres plü criticada porvia de sües emisciuns. "Al é bëgn vèi che na picia pert dla flota vëgn tres plü nēta, mo la maiú pert dles barches vá cun combustibl pesoch y ne adora nia les techniches che filtrèia i gasc de descíaria. Ultimamēnter él tres plü barches da crujada che á n motor che vá cun gas licuid. Mo ince chēsc gas licuid (LNG = gas metan) é n ciarburant daldöt fossil, che vëgn en pert trat fora cun de gran intervēnc sön l'ambiēnt" scrí l'assoziazion por la defenüda dl ambiēnt todēscia Nabu (Nabu – Deutscher Naturschutzbund).

Söinsom ala classifica 2019 él l'AIDA Nova. La multinazionala taliana Costa Crociere, che é ince proprietara de AIDA, á arjunt la medema posiziun cun süa new entry "Costa Smeralda" che vá ince cun gas licuid. Al terzo post él da ciagé trèi barches dla sozieté de navigaziun Hapag-Lloyd: l'"Europa 2", la "Hanseatic Nature" y la "Hanseatic Inspiration". Cotan plü injö tla classifica y bele da dagnora incá sön i ultimi posc él les barches di colosc dl setur MSC y Royal Caribbean. Ince TUI Cruises arjunj intratan ma plü le 13ejim post.

Döta la classifica dles barches da crujada é da ciagé sön la plata internet: www.nabu.de.

Open banking, token, contactless y i.i.:

Dai 14 de setëmbër vel la direttiva PSD2

I consëis por les consumadēsses y i consumadus dla ZCS

Él la banca che se á lascé alsavèi che al sará mudaziuns da adoré le bancomat y la cherta de credit o che l'azes al homebanking vá sègn atramènter? Por adoré l'app de Osta banca mèssel gní conzedü l'autorisaziun ala localisaziun geografica ince canche i sèis en vacanza? O él sté n gran comerciant online che s'á damané l'autorisaziun da ciafé informaziuns sön Osc cunt bancar? Döt chësc á da nen fá cun la diretiva PSD2 che é gnüda operativa ai 14 de setèMBER. La "Payment Services Directive 2", en cört PSD2, é na diretiva europeica che dess danter ater fá gní plü efiziënt le marcé intern di sorvisc de paiamènt che dess ince gní plü sigüsc.

Azes lède por i operadus terzi

Na gran novité reverda le open banking: dai 14 de setèMBER dl 2019 pó cliëntes y cliënc dla banca autorisé terzi da consulté sü cunc y les banches mèss ti conzede l'azes a chisc operadus terzi. Les consumadèsses y i consumadus pó ince dé pro ai operadus terzi da fá operaziuns de paiamènt. Les cliëntes y i cliënc pó sambègn revoché te vigni momènt l'autorisaziun ai operadus terzi.

Segurèza: l'autenticaziun "sterscia"

Por ci che reverda "l'autenticaziun sterscia" pro operaziuns online o paiamènc tres cherta cun azes tres le PC, le smartphone y i.i. ti á la Banca d'Italia conzedü ales banches ciamó n tèmP de transiziun por fá düc i adatamènc tecnics che ó ester por garantí la segurèza dles operaziuns online, deache al pé che n valgönes banches ne sides nia ciamó arjignades. Al n'é nia ciamó gnü lascé alsavèi na data avisa dala Banca d'Italia.

Ci se müda pa por les consumadèsses y i consumadus?

Tl'Europa ne bastel nia plü, canche an paia cun la cherta de credit, da savèi ma le numer de cherta de credit y le codesc de segurèza (CVV) iadò la cherta, y gnanca les parores tle cheriades dai "token" desvalis ne basta plü por conzede da ti podèi por pomez al cunt. Ince les listes di numeri TAN tla verjiun sön papier ne pó nia plü gní adorá. Düc i azesc y i paiamènc (cun ma püces ezeziuns sciöche p.ej. le paiamènt contactless tres cherta por imporc sot a 50 euro) vel la regola dl'autenticaziun sterscia.

Cumpra de auti de secunda man y cumpèdachilometri manipolá

Co fejon pa da ciafé fora i chilometri efetifs dl auto?

L'Autoristé garanta dla concorènza y dl marcé (AGCM) informèia sön les segnalaziuns dles consumadèsses y di consumadus che se baudia de pratiches comerciales nia coretes da pert de comercianc de auti por ci che reverda manipolaziuns poscibles di cumpèdachilometri de auti da vène de secunda man.

Al vègn por na gran pert straufé la pratica da vène auti de secunda man cun manco chilometri de chi efetifs. Les consumadèsses y i consumadus ne ciafa canche ai cumpra n auto degönes indicaziuns che corespogn ala verité sön i chilometri efetivamènter fac cun chël auto cina al momènt che ai l'á cumpré. Chësc comportamènt é na pratica comerciala nia coreta y vá cuntra le Codesc dl consum.

Por controlé i chilometri denanco cumpré n auto de secunda man pón:

pretëne da podëi ti dé na odlada al ultimo certificat a desposiziun che da jügn dl 2018 dá ince dant i chilometri, o ince

- controlé i chilometri tres la plata web istituzionala dl Ministère di trasport. Por fá chësc pón se coleghé a www.ilportaledellautomobilista.it y dé ite sot al punt dl menü "servizi online" le numer dla targa dl auto.

Sön la plata internet dla Zentrala di Consumadus dl Südtirol él da ciafé ciamó d'atres informaziuns importantes y consëis implü por ci che reverda i auti de secunda man:

<https://www.consumer.bz.it/de/gebrauchtwagen-welche-gewaehrleistung-besteht-wirklich>

[https://www.consumer.bz.it/sites/default/files/2018-02/Autokauf%20-](https://www.consumer.bz.it/sites/default/files/2018-02/Autokauf%20-%20Muster%20und%20Checkliste.pdf)

[%20Muster%20und%20Checkliste.pdf](https://www.consumer.bz.it/sites/default/files/2018-02/Autokauf%20-%20Muster%20und%20Checkliste.pdf).

Ressanamënt y/o bonus tremoroz:

Scunt diret sön la fatura por le bonus eco y le bonus tremoroz

Cun le provedimënt dl'Agencia dles entrades di 31 de messé dl 2019 vëgnel operativa la norma dl Decret chersciüda (DL n. 34/2019) che ti conzed ai beneficiars de mosöres de ressanamënt energetich (bonus eco) y de mosöres por la reduziun dl prigo da tremoroc (bonus tremoroz) da ciafé n scunt diretamënter sön la fatura ciafada dal fornidú. Sce an ciafa normalmënter zoruch l'alisiraziun te n tëm de diesc agn sciöche detraziun o retüda Irpef, vára sëgn da damané atira n scunt al fornidú (n artejan o na dita) sön i laurs realisá.

N ejëmpl por capí damí le prinzip: sce le consumadú lascia fá intervënc de 1000 euro por chi che al vëgn preodü na detraziun dl 50%, messarál ma paié 500 euro. Le rest, che ti corespogn al scunt sön la fatura, sarál le fornidú che recuperëia. Chësta opziun á sambëgn de gragn vantaji por le consumadú deache al pó atira adoré döt l'import dla detraziun che ti speta, deperpo che aladô dles normes varëntes ciafassel zoruch chisc scioldi impormó tratan i proscimi diesc agn.

L'amunta dl scunt apliché ti corespogn insciö ala detraziun dala cuta che ti speta por i intervënc fac.

Important: L'opziun "scunt diret sön la fatura" é ma poscibla sce al é n'acordanza danter le consumadú y le fornidú.